

«Хаётта қийинчилкларга, омад-
сизликларга дүйнөндөң көзіндең
жынысынан таңдаңынан. Шунда үз-үзимдән
уялбай кетаман. Ахир, менинг түрт
мұчалық соғ, айниң күнгө түлгән
шыдаман-күй! Сизнинг мислесін ма-
тонастырып, буюмласа ироданғы
менән дала беради, жаһият учун
куюнчак ишиң бүйіл етешішінде ун-
дайды».

(Красноярсклик Рита ислемі қызыдан
кеңгір мактубадан).

Буда одаң ҳақида «Правда Вос-
ток», «Комсомольская правда», «Учительская газета», «Оренбург жур-
налы» орнеклар, маколалар берил-
ған, китобларда, ҳуҗжаты фильмде
қынса қынлынан. Күйсасы, уны бу-
туң малмектен билады, десак янгын-
шымызы. Дегерлі ҳар күннің мәмлека-
ттың нынғындың тури бүрчаклардан мак-
тублар келеди. Уны Павел Корчагин,
Алексей Мересьев гүйгіштеді. Мончегорск
пеноңлар Сарой үйкүчілериниң ини-
тернационал дүстүрлөк клубинин фахрий
азолигига салышады.

СССР Рассомлар союзининг азоз-
си, мөхір ҳайкалтарош Қосым Мир-
зарахимов шаңда иззат-обруга
ега.

Бир пайттар у касалхонада даво-
ланыпта, врачар нозиккын маж-
рух боланин яшаб кеткенша ишо-
нишмаган зди. Аммо, у шадид.
Иккі оби ҳаркеттән бутунай түх-
таганда ҳам әхәтән инилиши түхтә-
мади.

1941 йили 12 ёшли Қосымга Са-

ХАЁТ КҮШИГИ

Санъатнинг сәхрли олами

марқанд ортопедия санаторийсига
йүлләнма бараңынан.

«Ушын күни эзіб ығырғаң. Тошкент воказалы эквакуация қылыш-
тада одалар билан тириңдән зди. Улар үш-шалапба бүйіл кетінеша
ҳам ҳеч нарасын сезіншізді. Она-
тапаш бошын түшгін күнфат, ол-
шың қылышларынан күннен қам-
манин қаҳр-ғазабын қайнаттанды.

Тошкенттің ололом орасынан
турткын-сүрніншіз, үзін юрт-
лардан келген кишилар билан са-
мимен саломлашиш, уларни үз
үйларға олім кетіншізді. Мен
шунда ҳалимнаның буюн бири-
лігінан фахрланаң, албатта ғалаба
қозоншынаның ишондым».

(Қосым Мирзарахимов хотираларидан).

Палатада 8 күншің жойлашынан зди.
Уни «Интернационал» палатада деса-
дам бўларди. Рус, ўзбек, украин, яхудий, татар, испан... Ҳаммасыннинг
дард бир: тўшакка михланб қоли-
шынан. Улар рус тилида бир-бира-
лар билан дердашларди. Қосым ҳам
русча гапларынин жуда жуда
хоҳларди. Сенаторийдаги даволанган
йиллари бесамар кетмади: обйлар-
га жон кирмас-да, бебеқ бойлик
— рус тилини ўрганди.

«Ҳайкалтарош бўлышини орзу қи-
лардим. Балынлар күпшиди: «Ўзин-
гу, биронинн ғердамисиз турома-
сан». Ҳайкалтарошлар осон, деб
ўйлайсан шенклими...» Ахдимдан қайт-
мадим. П. П. Беньков номидаги Тош-
кент бадим билим юртига ўншига
кирдим. Шунда ҳам ҳеч ким менга
ишонмади. Билим юртига бориш эса

ката азоб зди: ҳар күнни аравачамни
ғийциллатиб, йўлга тушардим. Сту-
дентлар аудиторияга кўтариб олиб
нири кетишарди. Чап қўлламдагина
ёзға олардид. Машгулдан рус тили-
ни ўтказилади. Шунда мен бу ти-
лини ўрганиндан хурсанд бўлдим.
Николай Острожининг «Пулат қан-
дай тобланді!» Борис Полевонинг
«Чин инсон ҳанда цисса» асарларини
рус тилида ўқиб чиқдим».

У дастлаб үзи учун дунёда энг
азиз — она расмины чизди. Худди
шу расм бутун дунёни байланб чи-
ди, унга ийрик-ийрик рассомлар
яхши баҳо бериди.

Устози Филипп Иванович Гриш-
ченко: «Ҳайкалтарошларни танлаб,
яхши иш кимладиган. Ўзингиз ўзинг
күйнайди, холос, деганди.

У ехъя қочон умидзилик тушгани
йўқ. Базан ижодга шундай берилб
кетардик, нигонорнинг нунити
кўйдайди. Биз унинг ижодхонасида
ўзбек боласини елкасада кўтариб
турган Фидель Кастро ҳайкални
кўрдик.

— Бу кишини кўрганимисиз?

Қосым ака кулади:
— Ҳаёл билан, расмларига қараб
яратганим.

Қосым ака чинниндан ярат-
ган В. И. Ленин ҳайкални эса ҳа-
кикӣ мўъкизада. Бу ҳайкалнинг
биттаси ВЛКСМ Марказий Комитети,
биттаси Узбекистон Ленин комиссомо-
ни Марказий Комитети, яна биттаси
эса СССР ҳалқлари дўстлуги тариф-
хона музейнга сонга қилинган. Биз

ижодхонада бутун вужудларидан
куч-ғайрат ёғлиб турган йигит-қиз-
ларнинг, машхур саркарда, мадани-
тимиз арбоблари ҳайкалларини кўр-
дик.

— Алексей Мересьев ҳақидағи
китобни ўқиган, менда машина ҳай-
дашни ўрганинан орзуси туғилди.
Минг машҳақатлар билан ўрганди.
Уттиз йилдан бери машина бошкара-
ман. Бирор марта йўл қоидасини
бүзганим йўқ.

Баъзан ёшлар: «Қандай қилиб
максаддингизга эришдигиз?», деб
сўрашади. Уларга жавобим битта:
ҳаётин сезинг, ўз таҳдиригини
ҳалол мекнатингиз билан яратинг.
Ҳаётда олтмиш йил яшадим. 12 ёши-
да тўшакка михланб, мажрух бўлиб
қолган кишига республика ҳаммияти-
га молин пенсия берилганинг кам-
дан ҳам учрайди. Партия ва ҳукума-
тимизнинг ғамхўлигидан миннатдор-
манд. Ҳеч нарсадан қамчиликни йўқ.
Янги-янги асарлар яратиш завқи
билин яшайман!»

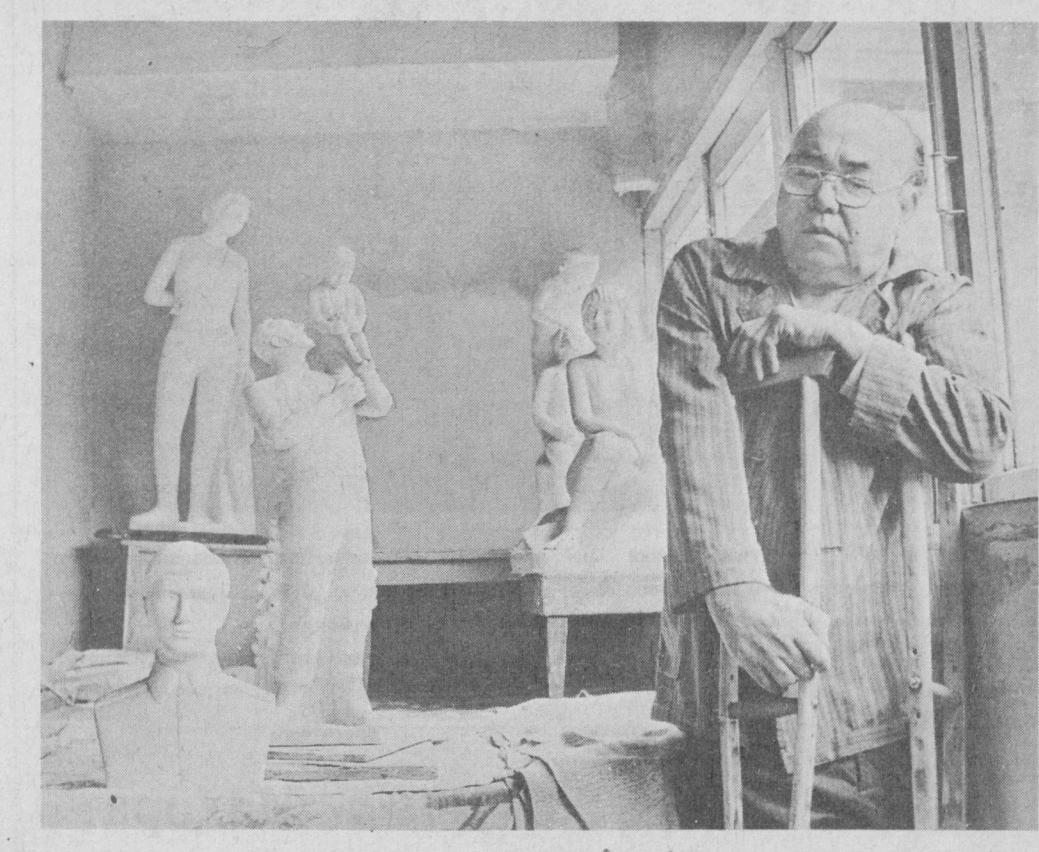
Биз Қосым ака чинозлиқ рассом
Рауф Ахмедов тўғрисида ган очдик.
У ҳақда газеталарда ўқиган экан.

— Мен Рауфинг мувофакиятла-
ридан хурсандман, — деди у. — Ҳаётда ҳақиқий ошик йигит экан...

Қосым аканинг ўзи ҳам шундай
инсонлардан.

И. РАҲИМОВ,
Тошкент шаҳар давлат автомобил
инспекцияси бошқармаси инспекто-
ри.

Э. ҚОСИМОВ,
«Тошкент оқшоми» мұхабири.

СУРАТДА: Қосым Мирзарахимов ўз ижодхонасида.

Фан оламида

Январь осмонидаги кометалар

Астрономия ҳақаскорлары
январь ойда нобб бир им-
ониянтаға эга бўладилар. Улар
бир вақтда инкита ынги коме-
тани кўра оладилар.

Орадан 2167 йил ўтгач,
Куёш системаси астрофларида
яна пайдо бўлган кометани
мисол учун қадимги мисрлик-
лар кузаттаг бўлишлари мумкин.

Бу комета космик межмоннинг
билинг бўлиб пайғаган аст-
ралиялик астроном Вильям
Бредфилд шағарға унинг но-
ми билан атади. Кометанинг
думи ва бошини ҳаво очиқ неч-
ки осмонда оддий кўз билан
кўриш мумкин. Чунки унинг
яририши олтинчи юлдуз ёртади.

Насридин Афанди саргусшашларидан
хизни қиливни «Насридин Бухорода»,
«Насридин Ҳўкандайд», «Ҳўжа Насридин»
— 12 қабри» каби байдин фильмлар
ҳаннуз завқ билан гомона қилинши ҳам
боглиғ турли-туман латифалар авлодларда
авлодларга мөрс бўлиб келти.

Насридин Афанди саргусшашларидан
хизни қиливни «Насридин Бухорода»,
«Насридин Ҳўкандайд», «Ҳўжа Насридин»
— 12 қабри» каби байдин фильмлар
ҳаннуз завқ билан гомона қилинши ҳам
боглиғ турли-туман латифалар авлодларда
авлодларга мөрс бўлиб келти.

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насридин, ...»

Машхур ҳалқ ҳаҳрамони Абулла Ҳа-
шор моли республика сатира театри саҳна-
сига ҳам қадам ранкida қиди. Театр Юсуф
Насридиннинг «Е шох, ё Насри

